

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

ගල්ගමුව අන්දරුවේ මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරය හා සංකේත පිළිබඳව සිදු කරන විමර්ශනයක්

ඩී. තුසිත මන්දිස්*

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංගය, සමාජීය විද්‍යා හා මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලය

*Correspondence: thus.mendis@gmail.com

Received: 15 July 2020

Accepted: 26 October 2020

Abstract

The origin of the usage of the Brahmi script and the evolution in Sri Lanka has been a highly debated discussion. Most of the drip-ledge inscriptions are dated to the 3rd century BC, the period contemporary to the king Ashoka's Buddhist embassy to Sri Lanka conveyed by the Maha Mahinda thero. Upon this historical data, it was commonly agreed notion to set the above time period as the definite upper time range of the usage of Brahmi script in Sri Lanka and believed it was introduced along with the Buddhism. Through the excavations done in the Inner-city of Anuradhapura, Siran U. Deraniyagala recovered many evidences of the early Aryan migrations to the Sri Lanka. Among these findings there were some potsherds with graffiti marks of Brahmic letters which were dated to the 6th century BC. Latterly, the dates were verified through the studies of Robin Conningham and Mohan Abeyrathna. However, the authenticity of the datings and the provenance of the materials in the stratigraphy were skeptically reviewed by many palaeographers. Hitherto, the discussion went on without a proper conclusion. The Department of Archaeology and Heritage Management (RUSL) has started a second research program since 2017 between Mid-Daduru Oya basin and Mid-Mee Oya basin. Middle Daduru Oya basin and Middle Mee Oya Basin are the most important river basins in the proto historic period. Proto historic people had settled in these river basins before 6th century B.C. According to the archaeological evidence, it was confirmed that in the last ten years, researches carried out between these two basins have identified proto historic settlements, burials and their material culture. Proto Historic People introduced these important cultural aspects for these basins. Iron and Copper

Technology Village Settlement , Paddy Cultivation, Tank and Irrigation System,Animal and Plant Domestication, BRW, RW, BW Pottery making Methods, Beads Production Methods The present author conducted a research excavation in a Megalithic burial complex at Andarawewa in Anamaduwa Divition. Will shed a new light to this scenario. Few potsherds recovered from the inside of a burial had carved graffiti marks of a Brahmic letter and other symbols. Unlike a settlement mound, the burial chambers are considering as a time capsule. Hence, the evidences are more credible. The findings were dated by radiocarbon method to the 6th century BC. The present essay will describe the long existed skepticism of the early dates of the Brahmi script in Sri Lanka following the fresh findings recovered from the Andarawewa Megalithic burial complex along with the interpretations of the script.

Keywords: Brahme inscription, Megalithic burial, Proto history, Terakota seal, Radio carbon

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන කලාවේ ආරම්භය හා විකාශය සම්බන්ධයෙන් මෙරට උගතුන් අතර පවතින්නේ එකිනෙකට වෙනස් මතවාද බව පසුගිය කාල පරාසය තුළ මෙරට බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව සිදු කරන ලද විවිධ විමර්ශනවලදී පැහැදිලි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාහ්මී ලේඛන හෝ අක්ෂර අශෝක අධිරාජ්‍යයාට සමකාලීනව මෙරට රාජ්‍ය පාලනය කළ දේවානම් පියතිස්ස රාජ්‍ය කාලය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 250-210 ට අයත් වන බව බොහෝ උගතුන්ගේ මතය වේ (Fernando 1969). ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි. පූ තුන් වැනි වැනි සියවසින් ඔබ්බට ගමන් කළ නොහැකි බව එතෙක් පිළිගැනී තිබූ මතය විය. සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සාධක අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවසේ සිට ආර්යය භාෂා කතා කරන ජනතාව ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇති බව සඳහන් වන අතර යම් හෙයකින් ලේඛන පිළිබඳව ඔවුන් ලත් දැනුම මෙරටට රැගෙන එන්නට ඇතැයි ද විශ්වාසයක් පවතී (Fernando 1969; paranavithana 1970). ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසට පෙර සිටම යම් ලේඛන ක්‍රමයක් පැවති බව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන බව පෙන්වාදෙන පියතිස්ස සේනානායක එම මූලාශ්‍රය බොහෝමයක් ක්‍රිස්තු වර්ෂය ආරම්භ වී කාලයකට පසුව ලියවුණු ඒවා බව ද ප්‍රකාශ කර තිබේ. එබැවින් මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන එම කරුණු තුලනාත්මක ලෙස සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතු බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබේ (සේනානායක 2002). ඉතා මෑත දී ගල්ගමුව අන්දර වැව ප්‍රදේශයේ සිදු කරන ලද මෙගලිතික සුසාන කැනීමක දී එහි අභ්‍යන්තරයේ තිබී හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන හා බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත පිළිබඳව විමර්ශනයක් මෙම රචනයෙන් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරනු ලැබේ.

2. ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා භාවිත කරන ක්‍රමවේදය වන්නේ පුරාවිද්‍යා ගවේෂණ හා කැනීම් ඇසුරින් වාර්තාගත කරන ලද ප්‍රාථමික පුරාවිද්‍යා සාධක භාවිත කිරීම ඔස්සේ එම කරුණු සාකච්ඡාවට බඳුන් කිරීම හා මීට පෙර මේ සම්බන්ධයෙන් පූර්ව පර්යේෂකයින් විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති පර්යේෂණ දත්ත ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ලෙස භාවිත කරමින් මෙම කරුණු විමර්ශනයට ලක්කිරීම මෙහි අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය වේ.

3. විමර්ශනය

කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳව හා ඒවායේ ඉතිහාසය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමේ දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලට පූර්වයෙන් හමු වූ සංකේත අක්ෂර ක්‍රමයක් පවතින්නට ඇති බවට සාධක ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික අවධියට අයත් සුසානවල පියන් ගල් මත හා එම යුගයට අයත් ජනාවාසවලින් හමුවන මැටි බඳුන් මත තිබී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වී තිබේ (Deraniyagala 1972; Senavirathne 1984). එසේම මෙම යුගයට අයත් ජනාවාස භූමි වන අනුරාධපුරය, තිස්සමහරාමය, කන්තරෝදය යන ස්ථානවලින් හමු වී ඇති මැටි බඳුන් මත සටහන් කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන රාශියක් ද වාර්තා වී තිබේ (Deraniyagala 1972; Indrapala 1973; Parker 1885). පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ දී සංකේත ඇසුරු කරගනිමින් කිසියම් සන්නිමේදන ක්‍රමයක් භාවිත කළ බවට ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මැටි බඳුන් මත හා ගල් සොහොන්වල පියන් ගල් මත වන සංකේත තුළින් පැහැදිලි වුව ද ඒවා තවමත් කියවා ගෙන නොමැති බැවින් නිශ්චිත අදහසක් ප්‍රකාශ කළ නොහැකි බව පියතිස්ස සේනානායකගේ මතය වේ (සේනානායක 2018).

ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේ දී මාතලේ වේරගොඩ (සුළුනාපහුර) විහාරයෙන් හමු වූ ටෙරාකොටා මුද්‍රා කිහිපයක බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත සමඟ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් වී තිබුණ බව සුදර්ශන් සෙනෙවිරත්න පෙන්වා දී ඇත (සෙනෙවිරත්න 1997). එසේම මීට අමතරව තිස්සමහරාම අකුරුගොඩ පර්මන් පුරාවිද්‍යාඥයින් විසින් සිදුකළ කැනීමිවල දී පුළුස්සන ලද මැටි බඳුන් මත බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සමඟ ද්‍රවිඩ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර හමු වී ඇති බව මහාදේවන් ප්‍රකාශ කර ඇත (Mahadevan 2010). එසේම කේ. එස්. ශන්මුගම් විසින් කොරකේසි වරාය ආශ්‍රිතව සිදුකළ කැනීමිවලින් හමු වූ මැටි බඳුන් මත වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රිස්තු පූර්ව අට වැනි සියවසට පමණ අයත් වන බව කාබන් කාලනිර්ණ අනුව තහවුරු වන බව ප්‍රකාශ කළ ද එම ස්ථානයේ ස්තර අවුල් වී තිබුණ බැවින් එම මතය පිළිගත නොහැකි බව දකුණු ඉන්දීය අභිලේඛනඥයින් ප්‍රකාශ කර තිබේ (Nagaswamy 1980). ශ්‍රී ලංකාවෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව පස් වැනි සියවසට පෙර භාවිත කරන ලද බ්‍රාහ්මී ලේඛන අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවන බවට නව මතයක් සිරාන් දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අතර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ලේඛන ක්‍රි. පූ 600-500 පෙර කාලයේ සිට භාවිත වූ බව ඊඩ්මන්ඩ් කාබන් කාලනිර්ණ අනුව තහවුරු වන බව ද ඔහු ප්‍රකාශ කර ඇත. (Deraniyagala 1990; Kodithuwakku 2015). මෙම මතය තවදුරටත් තහවුරු කරමින් රොබින් කනිංහැම් විසින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයේ සල්ගඟවත්ත නම් ස්ථානයේ සිදු කරන ලද ASW 88 කැනීමෙන් ද බ්‍රාහ්මී ලේඛන හමු වූ බව ප්‍රකාශ කිරීම සමඟ දැරණියගලගේ මතය යම් පමණකට තහවුරු වන කරුණු ඉදිරිපත් වී තිබේ (Connigham & Batt 1999). සිරාන් දැරණියගල හා මොහාන් අබේරත්න විසින් ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ ක්‍රිස්තු පූර්ව 500-600 ට අයත් අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් සම්බන්ධයෙන් පසුව සිදු කරන ලද තාපසංදීප්තතා කාලනිර්ණ (T.L.Dating) අනුව ඔවුන්ගේ මතය තව දුරටත් නිවැරදි වන බව ප්‍රකාශ කර තිබේ (Deraniyagala & Abeyratne 2000).

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර මහාපාලි දානශාලාව අසල AMP 88 ස්ථාන නාමය යටතේ සිරාන් දැරණියගල විසින් සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීමිවල දී හමු වූ මැටි බඳුන් කැබලි

කිහිපයක මෙම බ්‍රාහ්මී ලේඛන හමු වූ බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid). ඔහු වැඩි දුරටත් පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට එම අවධියේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලිවීම සඳහා භාවිත කරන ලද සත්ත්ව අස්ඵවලින් නිර්මාණය කරන ලද පන්හිදක් ද හමු වී ඇති බව ද පෙන්වා දී තිබේ (ibid). එසේම එයට සමාන පන්හිදවල් ඉන්දියාවේ අලම්භිරපුර, විරාන්ඩි, හස්ටිනාපුර හා උජ්ජේන් යන ස්ථානවලින් ද ලැබී තිබීමෙන් මෙවැනි ඒවා සමාන කාල පරාසවල දී ලංකාවේ හා ඉන්දියාවේ භාවිත වී ඇති බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid). මෙම අක්ෂර හමුවන කාල පරිච්ඡේදය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තහවුරු කරගැනීම සඳහා කාබන් කාලනිර්ණ (C14 Dating) 05 ක් තාප සංදීප්තතා කාලනිර්ණ (T.L. Dating) 04 ක් ලබාගත් බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් විස්තර කර තිබේ (ibid).

මෙම සොයා ගැනීම පිළිබඳව විද්වතුන් විවිධ මත රාශියක් මේ වන විට ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත. මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇති පියතිස්ස සේනානායක ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ සිරාන් දැරණියගල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තරම් කාලයට අයත් යැයි ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති (බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් වී තිබූ) මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් විය යුතු බවය (සේනානායක 2002) ඒ සඳහා ඔහු ඉදිරිපත් කර ඇති මතය අනුව දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති එලක අංක 64 හි **a** අක්ෂරය දරණ මැටි බඳුන් කැබැල්ල මත සටහන් වී ඇති අවසන් අක්ෂරය “ව” අක්ෂරය යැයි උපකල්පනය කළහොත් එම අක්ෂරය ශ්‍රී ලංකාවේ මෙතෙක් හමු වී ඇති පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපි අතර දක්නට නැති තරම් බව පෙන්වා දී ඇත (එම : 58) එසේම සේනානායක ඉදිරිපත් කර ඇති අනෙක් මතය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපිවල දීර්ඝ ස්වර වෙනුවට බොහෝ විට හුස්ව ස්වර භාවිත වී ඇති බවත්, දීර්ඝ ස්වර භාවිත කිරීම ආරම්භ වූයේ පසුකාලීනව බව පරණවිතාන පෙන්වා දී ඇති මතය අනුව ද තහවුරු වන බව ඔහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කර ඇත (සේනානායක 2002; paranavithana 1970) එසේම දැරණියගල ඉදිරිපත් කර ඇති “තාරම” හෝ “තාරව” යන්නත් “තයාකුටෙ” යන යෙදුම් තුළ දීර්ඝ ස්වර ඇසුරු කරමින් වචන සටහන් කර ඇති බැවින් එවැනි යෙදුම් මගින් සංවර්ධනය වූ කාලවකවානුවක එම අක්ෂර රචනා කරන්නට ඇති බව අක්ෂරවල ස්වරූපය අනුව පැහැදිලි වන බව ද ඔහු පෙන්වා දී තිබේ (සේනානායක 2002).

පියතිස්ස සේනානායක විසින් වැඩි දුරටත් පෙන්වා දී ඇති පරිදි මෙම අක්ෂරවල සංවර්ධන අවස්ථාක් දීර්ඝ ස්වර මෙන්ම හුස්ව ස්වර තුළින් පැහැදිලි වන බැවින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවී ඇති අක්ෂර ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් වීමට බොහෝ ඉඩ ඇති බව පෙන්වා දී අතරම, දැරණියගල විසින් මෙම ලේඛන සම්බන්ධව දක්වා ඇති කාබන් කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළ සීමාවේ හා පහළ සීමාවේ පවතින පරතරය පිළිබඳව ද සාකච්ඡා කර තිබේ. සිරාන් දැරණියගල විසින් අනුරාධපුර මහාපාලි දානශාලාව අසල සිදු කරන ලද **AMP 88** කැනීමේ සංසිද්ධි අංක 75ට අයත් එම මැටි බඳුන් කැබලි අයත් වන ස්තරයේ කාලනිර්ණ කාබන් 14 කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළම සීමාව ක්‍රි.පූ හත් වැනි සියවස හා එහි පහළම සීමාව ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසට (Deraniyagala 1992) අයත් ලෙස දක්වා තිබෙන අතර සේනානායකගේ මතය වන්නේ මෙම අක්ෂර හමුවන කාලපරාසය පදනම් මුල් ඓතිහාසික යුගය (Basal Early History 600-500) හා පහළ මුල් ඓතිහාසික අවධිය (Lower Early History 500-400 BC). අතර පවතින පරතරය සියවස් හතරකට ආසන්න වන බැවින් එහි ඉහළ සීමාව පමණක් සලකා බලා මෙම තීරණය ගැනීම වඩා සාධාරණ නොවන බවය.

එසේම අනුරාධපුර ඇතුළුපුර **AMP 88** හා **ASW 88** පුරාවිද්‍යා කැනීමෙන් සොයාගන්නා ලද බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳ විමර්ශනයක් සිදු කරන විමලසේන හැලෝගම ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසට අයත් අශෝක අක්‍ෂර ද ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙ වැනි සියවසට අයත් පිප්‍රාවා අභිලේඛන සමඟ ද ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙ වැනි හා දෙ වැනි සියවස්වලට අයත් ගුහා ලිපි සමඟ ද සන්සන්දනය කරමින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත ඇති අක්‍ෂර එම අක්‍ෂර හා සැසඳීමේ දී සමානතා මෙන්ම දැඩි ලෙස අසමානතා ද පවතින බව පෙන්වා දී ඇත. හැලෝගම පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට **AMP 88 (75)** සංසිද්ධිය හා **ASW 88 (88)** වැනි සංසිද්ධියට අයත් වී ඇති අක්‍ෂර සහිත මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 818-754 හෝ ක්‍රිස්තු පූර්ව 700-540 කාලනිර්ණය ලැබී ඇති බව දක්වා තිබීම හා තවත් මැටි බඳුන් කැබැල්ලක “බිය අනුරධ” යනුවෙන් සඳහන් **ASW 88 (88)** සංසිද්ධියට අයත් මැටි බඳුන් කැබැල්ල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලනිර්ණ කර තිබීම තුළ ගැටළුවක් ඇති බව ද පෙන්වා දී තිබේ. (හැලෝගම 2003:4-5) එසේම ඔහුගේ මතය වන්නේ මෙම මැටිබඳුන් සඳහා කාලනිර්ණ ලබාදිය යුත්තේ මැටි බඳුන් හමුවන ස්තරය කාලනිර්ණය කිරීමෙන් නොව අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය කිරීමෙන් වන බවය (එම).

එසේම මෙයට අමතරව උතුරු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර හා දකුණු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ගුහා ලිපිවල අන්තර්ගත බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරවල හැඩ රටා හා ඒවායේ පරිමාණය පිළිබඳ විමර්ශනය කරන හැලෝගමගේ මතය වන්නේ අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවන මැටි බඳුන් මත සටහන් කර ඇති අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලයට නොව ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි ශත වර්ෂයට අයත් වන බවත්, ඒවා දකුණු ඉන්දියාවේ අරිකමේඩුවලින් සොයාගන්නා ලද අක්‍ෂරවලට සමාන වන බැවින් අරිකමේඩු අක්‍ෂර අයත් ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි සියවසට ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතුළුපුරයෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර අයත් වන බව ඔහු පෙන්වා දී තිබේ (එම). කෙසේ වෙතත් ඉතා මෑත දී දකුණු ඉන්දියාවේ සිදුකර ඇති පුරාවිද්‍යා කැනීම් තුළින් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධයෙන් ද නව මත ඉදිරිපත් වී තිබේ ඒ අතරින් කේ. රාජන් හා සුබ්‍රමනියන් විසින් තමිල්නාඩුවේ පිහිටි කොඩුමනල් නැමති ස්ථානයේ ඇති මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද කැනීම්වල දී හමු වූ මැටි බඳුන්වල සටහන්ව තිබූ අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව පස්වැනි සියවස තරම් පැරණි වන බව ප්‍රකාශ කර තිබේ (The New Indian Express 2013).

මීට අමතරව දකුණු ඉන්දියාවේ ආදිවිචනල්ලූර් සුසාන භූමියෙන් හමු වූ මැටි බරණි මත සටහන්ව තිබූ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 6-5 සියවස්වලට අයත් බව වී. සත්‍යමූර්ති ගේ මතය වී ඇත. එසේම දකුණු ඉන්දියාවේ පලනි නම් ස්ථානයේ සිදුකළ කැනීම්වලින් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රිස්තු පූර්ව 540 කාලයට අයත් වන බව සුබ්‍රමනියන් ප්‍රකාශ කර තිබේ (Subramaniyan 2005). මේ අනුව දකුණු ආසියානු කලාපය තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව පස්වැනි සියවසට පෙර සිට බ්‍රාහ්මී ලේඛන පැවති ඇති බව ඉන්දියාවෙන් හා ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති මෙම පුරාවිද්‍යා සාධක තුළින් පැහැදිලි වී ඇත.

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර **AMP 88** (Deraniyagala 1992) හා **ASW 88** (Coningham 1999) මැටි බඳුන් මත පන්හිඳකින් හෝ තියුණු අස්ථි තුඩකින් සටහන් කරන ලද බවට උපකල්පනය කරන ලද ඉහත විස්තර කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධ විද්වතුන් අතර විවිධ මතවාද පවතින බව පෙනේ. එසේම ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු

පෙන්වා දී ඇත්තේ අක්‍ෂර හා අක්‍ෂර කලාවේ සංවර්ධනය විමසිය යුතු මෙන්ම අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය නොකර ඒවා හමුවන ස්තර කාලනිර්ණය කිරීමෙන් ඉහළ සන්ධර්භයකින් සත්ත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එවැනි මැටි බඳුන් වැනි කොටස් පහළට පැමිණීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි බැවින් නිශ්චිත ලෙසම ස්තරයේ කාලනිර්ණ අදාළ බඳුන් කොටසේ කාලනිර්ණ සඳහා යොදා ගැනීම ගැටළු සහගත වන බව ද ප්‍රකාශ කර ඇත. ඉහතින් විස්තර කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාන්ච් ලේඛනවල පැරණි භාවය තහවුරු කරගැනීම සඳහා ඉතා හොඳ පිළිතුරක් සපයා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශයට මේ වන විට හැකි වී තිබේ.

2017 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය ආනමඩුව ප්‍රාදේශීය ලේඛම් කොට්ඨාශයේ ගල්ගමුවට නුදුරු අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව **RUSLEX 01 2017** ස්ථාන නාමය යටතේ සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීමේ දී සුසානය අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කර තිබූ මැටි මුට්ටියක කැඩීගිය බඳ කොටස් කැබලි තුනක තිබී බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර එකක් හා සංකේත තුනක් හඳුනාගන්නා ලදී. මෙම බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂරය “ක” අක්‍ෂරයට සමාන වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිතව මෙතෙක් සිදු කරන ලද කැනීම්වල දී ඒවායේ පියන් ගල් මත තිබී බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත රාශියක් හමුවී තිබේ (සේනානායක 2002) ඒ අතරින් ඉබ්බන්කටුව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව සංකේත තිහිපයක් හා යාපහුව පිංවැව ගල් සොහොන් කනත්ත තුළ 40 කට වඩා වැඩි සංකේත ප්‍රමාණයක් වාර්තා වී ඇති බව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත (Senavirathna 1997). එසේම එයට අමතරව අනුරාධපුර ගෙඩිගේ, කන්තරෝදය, පොම්පරිප්පුව, ආනයිකොඩ්ඩායි (Senavirathna 2009) හා රිදියගම, තිස්සමහාරාමය යන ස්ථානවලින් ද මැටි බඳුන් මත ලියූ බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත හා බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර වාර්තාවන බව ද පුරාවිද්‍යාඥයින් හඳුනාගෙන තිබුණ ද ඒවා නිශ්චිතව විද්‍යාත්මක කාලනිර්ණවලට ලක්කර නොමැත (බංඩාර 2001/2002).

මේ ආකාරයට මෙගලිතික සුසාන හා ජනාවාස තුළින් විවිධ සංකේත හා සමහර විට අක්‍ෂර හමුවන නමුත් සුසානයක් අභ්‍යන්තරයේ තිබූ මැටි බඳුනක් මත සටහන් කරන ලද බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් වාර්තා වී නොමැත. ඒ අනුව අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රිතව මෙම සොයා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාන්ච් ලේඛන සම්බන්ධව අතිශය වැදගත් සොයා ගැනීමක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකිය. එසේ පෙන්වාදිය හැක්කේ ශිලා පුවරු 04 කින් වටකර තනන ලද ශිලා මංජුසාවක අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කරන ලද මැටි බඳුන් විශාල පියන් ගලකින් වැසූ පසු කිසිදු අයුරකින් විතැන්වීමක් සිදු නොවන අතර සත්ත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එහා මෙහා යාමක් ද සිදු නොවේ. එම නිසා ප්‍රථමයෙන්ම සන්දර්භය අවුල් සහගත නොවූ තැනකින් මෙම අක්‍ෂර සහිත මැටි බඳුන් ලැබීම ඉතාම වැදගත් වේ. මෙහි අතිශය වැදගත් අතික් කරුණ වන්නේ මෙම අක්‍ෂරය අන්තර්ගත මැටි බඳුන් කැබලි හමුවන මැටි බඳුන ඇතුළතින් ලබාගත් අස්ථි සාම්පල් ඇමරිකාවේ බීටා ඇනලිටික් ආයතනයට යවා ලබාගත් කාලනිර්ණ අනුව එම අස්ථි හා මැටි බඳුන් අයත් වන කාලය ක්‍රිස්තු පූර්ව 501 - 507 කාලයට දින නිර්ණය වී තිබේ (2440-2315 Cal Bp) 94.4% ක විශ්වාසනීය භාවයක් ලබා දී ඇති මෙම කාලනිර්ණවලින් 1.0%ක නිරවද්‍යතාවය මත ඒවා නිශ්චිත වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 507-501 (2456-2449) අයත් වන වන බව බීටා ඇනලිටික් ආයතනය ප්‍රකාශ කර තිබේ (**Beta - 482665**). ඒ අනුව මෙම අක්‍ෂරය හා සංකේත ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවසට අයත් බව නිසැක ලෙසම තහවුරු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමේ දී කලාපීය ලෙස එහි පවතින තත්ත්වය විමසා බැලීම ද වැදගත් වේ. ඉන්දියාවේ අරිකමේචුවලින් හඳුනාගත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 900-600 අතර කාලයට අයත් බව (Deraniyagala 1992) ප්‍රකාශයට පත්වී ඇති අතර සමස්ථයක් ලෙස දකුණු ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලයේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන භාවිත වූ බව මේ අනුව හඳුනාගත හැකිය. එසේම අනුරාධපුර ඇතුළුපුර මැටි බඳුන් මත ලේඛනගත කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව උගතුන් අතර මෙතෙක් පැවති ක්‍රි.පූ හය වැනි සියවසට ඒවා අයත් විය නොහැකිය යන කල්වකවානු සම්බන්ධ තිබූ ප්‍රශ්නය මින් නිරාකරණය කරගැනීමට අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛනය තුළින් මේ අනුව හැකි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අභිලේඛන හා ඒවායේ ඉතිහාසය සම්බන්ධ වැදගත් සොයාගැනීමක් ලෙස අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පෙන්වාදිය හැකි අතරම අන්දරවැව මෙලතික සුසානයෙන් හමුවන සංකේත අතර ඇති දන්තජ ශ අක්ෂරයට සමාන සංකේතය ද අක්ෂර පරිණාමය පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වන අතර මේ සම්බන්ධව අභිලේඛකයින් අතර මතයක් ඇතිවිය හැකිය. බොහෝ උගතුන් පෙන්වා දී ඇත්තේ දන්තජ ශ අක්ෂරය බ්‍රාහ්මී ලේඛනවලට එකතු වී ඇත්තේ බ්‍රාහ්මී ලේඛනවල පසුව ඇතිවන සංවර්ධන අවස්ථාවක දී බවය. කෙසේ වෙතත් මේ සම්බන්ධව සිරාන් දැරණියගල ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට අක්ෂරවල ආකෘතියෙන් බහුතර විවිධතා හටගෙන ඇත්තේ කාල පරිණාමයට වඩා ඒවායේ ලිවීමේ හා ස්ථානයේ ස්වභාවය අනුව බව යන්න හා එකම ආකෘතියට ඇති අක්ෂර දෙකකින් එකක් පූර්ව ව්‍යවහාරයට අනෙක පසු කලකට ද අයත් බවට පිළිගැනෙන මතය පිළිගත නොහැකිය යන තර්කයක් අනුව සිතීමේ දී දන්තජ ශ තාලුජ ෂ යන අකුරු එකකින් අනික පෙර හෝ පසුව භාවිත අක්ෂරයක් යන්න සැලකිය නොහැකි බව ද මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකිය. කෙසේ වෙතත් අන්දර වැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ මෙය ශ අක්ෂරයට සමාන උව ද එය සංකේතයක් ලෙස පිළිගැනීම වඩා සාරථක වේ.

එසේම පරණවිතාන පෙන්වාදෙන ආකාරයට ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසේ සිට ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස දක්වා වන බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් විශාල වෙනස්කමක් අක්ෂර ඇසුරින් හඳුනාගත නොහැකි නමුත් ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස පමණ වන විට සුළු වෙනස්කමක් ත අක්ෂරයේ දැකගත හැකි වේ. (Ic. vol. I: xvi). එසේම අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන ත අක්ෂරය සිරස් රේඛාවක් තවත් සිරස් රේඛාවක් සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් ලියා තිබෙනු හඳුනාගත හැකි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ශිලා ලිපිවල දක්නට ලැබෙන පරිදිය. අශෝක ශිලා ලිපිවල යෙදෙන ත අක්ෂරය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ ඉන්දිය අශෝක අක්ෂරවල නැමීගිය රේඛාවකට දකුණු පැත්තෙන් සිරස් රේඛාව මධ්‍යයේ සිට පහළට දිවෙන කෙටි රේඛාවකින් යුක්ත වන බවය. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී එසේ නොවන අතර සෘජු රේඛා දෙකකින් යුක්තව ලියා ඇති බව පෙනේ. එසේම අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන බ්‍රාහ්මී ලේඛන ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසට අයත් අක්ෂරවලට සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ සිට එම අක්ෂර විකාශනය වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැක්කේ ලංකාවේ ස්ථාන ගණනකින් මෙයට සමාන බ්‍රාහ්මී නොවන අක්ෂර ලෙස උගතුන් හඳුනාගෙන ඇති අක්ෂර හමුවීම තුළින් පූර්ව ඓතිහාසික අවධියේ මෙරට ලේඛනය ඇරඹි බවට ප්‍රභල මතයකි ඉන් ගොඩනැගිය හැකි බැවිනි. එසේම ඇතුළුපුරයෙන් දැරණියගල වාර්තා කර තිබෙන

Fig. 64 දක්වා ඇති **b** ඵලකයේ දක්වා ඇති **ක** අක්ෂරයට අන්දරව සුසානය තුළින් හමු වූ **ක** අක්ෂරය සමාන වන බව අප විසින් සිදු කරන ලද අක්ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ විමර්ශනවල දී පැහැදිලි විය. එමෙන්ම මෙම කැනීමේ දී වාර්තා වී ඇති අනෙක් අක්ෂර නොවන දන්තජ ශ අක්ෂරයට සමාන සංකේතය ක්‍රි.පූ තුන් වැනි හා පළමු වැනි සියවස් අතර ලෙන් ලිපිවල දක්නට ලැබෙන අක්ෂරවලට බොහෝ සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගය තුළ එවැනි අක්ෂර ද ලංකාවේ භාවිත වන්නට ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි වේ (*Ic. vol. I: xvi*). අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය අශ්‍රිතව වාර්තාවන මෙම අක්ෂරය හා සංකේතය යන දෙකම එකම සන්දර්භයකින් වාර්තාවන බැවින් දින නිර්ණ සම්බන්ධයෙන් ගැටළු පැන නැගෙන්නේ නැත.

4. නිගමනය

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලිපි ලිවීම හා ඒවා මෙරට ස්ථාපිත කරවීම පිළිබඳව ප්‍රචලිතව තිබෙන මතය වන්නේ එම අක්ෂර මෙරටට හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ බෞද්ධ ධර්ම දැනයන් විසින් බවය (Fernando 1949). නමුත් මෙම අදහස පිළිබඳව විමර්ශනයක යෙදෙන සෙනරත් පරණවිතාන පෙන්වා දෙන්නේ බෞද්ධ ධර්ම දැනයන් මෙරටට පැමිණීමට පෙර භාණ්ඩ හුවමාරු කටයුතුවල දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වන්නට ඇති බව අනුමාන කළ හැකි බවය (Paranavithana 1970). කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ලැබී ඇති දිනනිර්ණ සහිත සාධකවලින් පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙරට ජීවත් වූ වැසියන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ස්වාධීන ලේඛන ක්‍රමයක් වන බවය. එසේම එවැනි අක්ෂර ක්‍රමයක් දියුණුවීමට තරම් වන තාක්ෂණයක් එම මිනිසුන් දැන සිටි ඉව සුසානය අභ්‍යන්තරයෙන් වාර්තා වන වානේ තල හා කෘත්‍රිම විදුරු පබළු තුළින් ද පැහැදිලි වන බැවින් එවැනි තාක්ෂණයක් දත් දියුණු ජනතාවක් ලේඛනය ආරම්භ කර තිබීම ද පුද්ගලයට කරුණක් නොවන බව පෙන්වාදිය හැකිය.

එසේම මහින්දාගමනයෙන් අනතුරුව එම ලේඛන හික්කුන්ට ලෙන් ප්‍රදානය කිරීම සමඟ මෙරට ප්‍රචලිත වීම සිදුවීම සාමාන්‍ය කරුණක් බව ද පෙන්වාදිය හැකිය. සිරාන් දැරණියගල විසින් 1988 වර්ෂයේ දී අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයේ සිදු කරන ලද AMP 88 පුරාවිද්‍යා කැනීම හා රොබින් කනිංහම් විසින් 1998- 1999 සිදු කර ඇති ASW 88 පුරාවිද්‍යා කැනීමෙන් සොයාගෙන ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි.පූ 500-600 කාලයට අයත් වන බවට දැරණියගල විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති මතය අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිත කැනීමෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත පිළිස්සීමෙන් පසුව සටහන් කර ඇති බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් තහවුරුවන බව මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකි අතරම, මේ අදහස තවදුරටත් ඉදිරි පර්යේෂණවලින් තහවුරු වන්නේ නම් බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල උපත ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වූ බව සනාථ කළ හැකි බව ද වැඩි දුරටත් පෙන්වාදිය හැකිය.

පරිශීලිත ග්‍රන්ථ

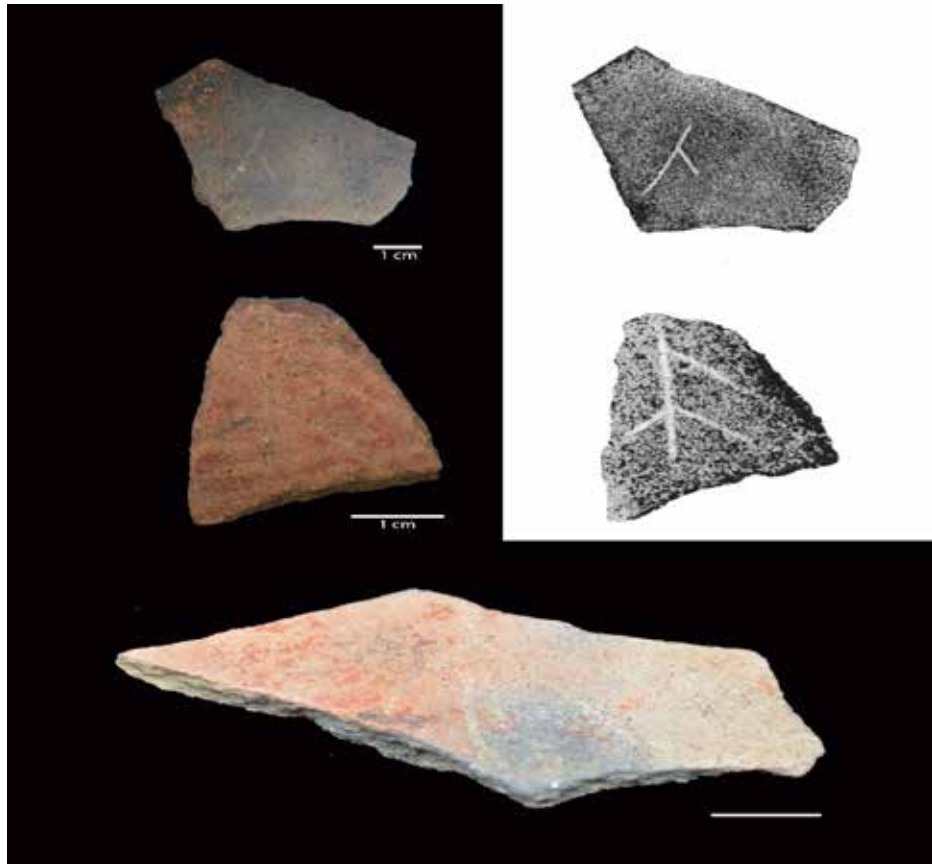
Coningham, R.A.E. 1999, Anuradhapura, The British-Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgaha Watta , vol 2, England, Hadrian Books. Ltd. Oxford.

- Coningham, R.A.E., Batt C. 1999, Dating Sequence, Anuradhapura. In: R. Coningham (ed.), The British-Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgaha Watta 2. vol. 01, Oxford: Archaeo Press, Publishers of British Archaeological Report, pp.125-132.
- Deraniyagala, S.U. 1972, The Citadel of Anuradhapura: Excavation in the Gedige area, Ancient Ceylon 2, Colombo, Archaeological Survey Department, pp. 48-165.
- Deraniyagala, S.U. 1992, The Prehistory of Sri Lanka; An Ecological Perspective, Colombo, Archaeological Survey Department.
- Deraniyagala, S.U., Abyerathne, M. 2000, Radio Carbon Chronology of Anuradhapura, Sri Lanka: A revised age estimate, South Asian Archaeology 1997, European Association of South Asian Archaeologist, Vol. II, pp. 759-791.
- Fernando, P.E.E. 1969, The beginning of Sinhala alphabet, In Education in Ceylon, A Centenary, Vol. 19-24, Sri Lanka: Ministry of Education and Cultural Affairs.
- Indrapala, K. 1973, A Brahmi Potshard inscription from Kandarodi, in K. Indrapala and others (ed.), Purvakala No.1, The Bulletin of the Jaffna Archaeology Society.
- Mahadevan, I. 2010, An Epigraphy Perspective Antiquity of Tamil, The Hindu, 24th June 2010.
- Nagaswamy, R. 1980, Comments on "Brahmi-An Invention of the Early Mauryan Period" Presented by S.R. Goyal. In S.G. Ramachandran, Origin of Brahmi Script, Delhi: D.K. Publication, pp. 72-82.
- Paranavithana, S. 1970, Inscription of Ceylon, Vol. I, Colombo, Department of Archaeology.
- Parker, H. 1884, Report on Archaeological Discoveries at Tissamaharama, In Journal of the Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society, Vol. viii, reprint 1998, Ancient Ceylon (Delhi), reprint New Delhi 1984, pp. 1-97.
- Seneviratne, S. 1984, The Archaeology of the Megalithic- Black and Red Ware Complex in Sri Lanka, Ancient Ceylon No. 5, Colombo, Archaeological Survey Department. pp. 237-305.
- Seneviratne, S. 1997, Pinwewa Galsohon Kanaththa Excavation Report, Department of Archaeology, University of Peradeniya.
- Subramaniyan, T.S. 2005, A Reare Innscriptions, Frontline, 1st July 2005, pp. 70-71.
- බංඩාර, ටී. 2001/2002, හම්බන්තොට ආශ්‍රිත ඓතිහාසික පුරාවිද්‍යාව, වැලිපිළ පුරාවිද්‍යා සඟරාවල පස්වැනි කලාපය, ඒකාබද්ධ පුරාවිද්‍යා උපාධිධාරී සංගමය, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, පි. 55-65.
- සේනානායක, පී. 2002, ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම ලේඛන සහ ඒවායේ ආරම්භය පිළිබඳ ව අදහසක්, ඉදුචර පර්යේෂණාත්මක ලේඛන සංග්‍රහය, දයා අමරසේකර සහ රෝහිත දිසානායක (සංස්.), වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, පි. 35-75.
- සේනානායක, පී. 2018, ශ්‍රී ලංකාවේ අභිලේඛන හැඳූරීම, සංදේශ ප්‍රකාශකයෝ, පාදුක්ක.
- හැලෝගම, ටී. 2003, ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවෙහි ආරම්භය : අනුරාධපුර ඇතුළුවර දී හමු වූ මැටි බදුන් ආශ්‍රිත ව කෙරෙන විග්‍රහයක්, වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, බෞද්ධ විද්‍යාල මාවත.

අන්දරුවල සුසානයේ කැණීම් අවස්ථා

අන්දරුවැව මෙහලිතික සුසානයෙන් හමු වූ : අක්ෂරය හා සංකේතය

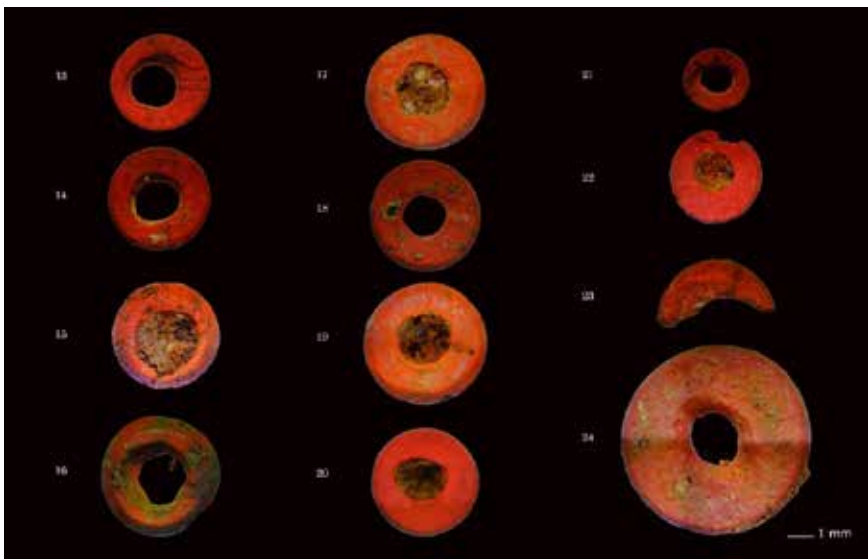

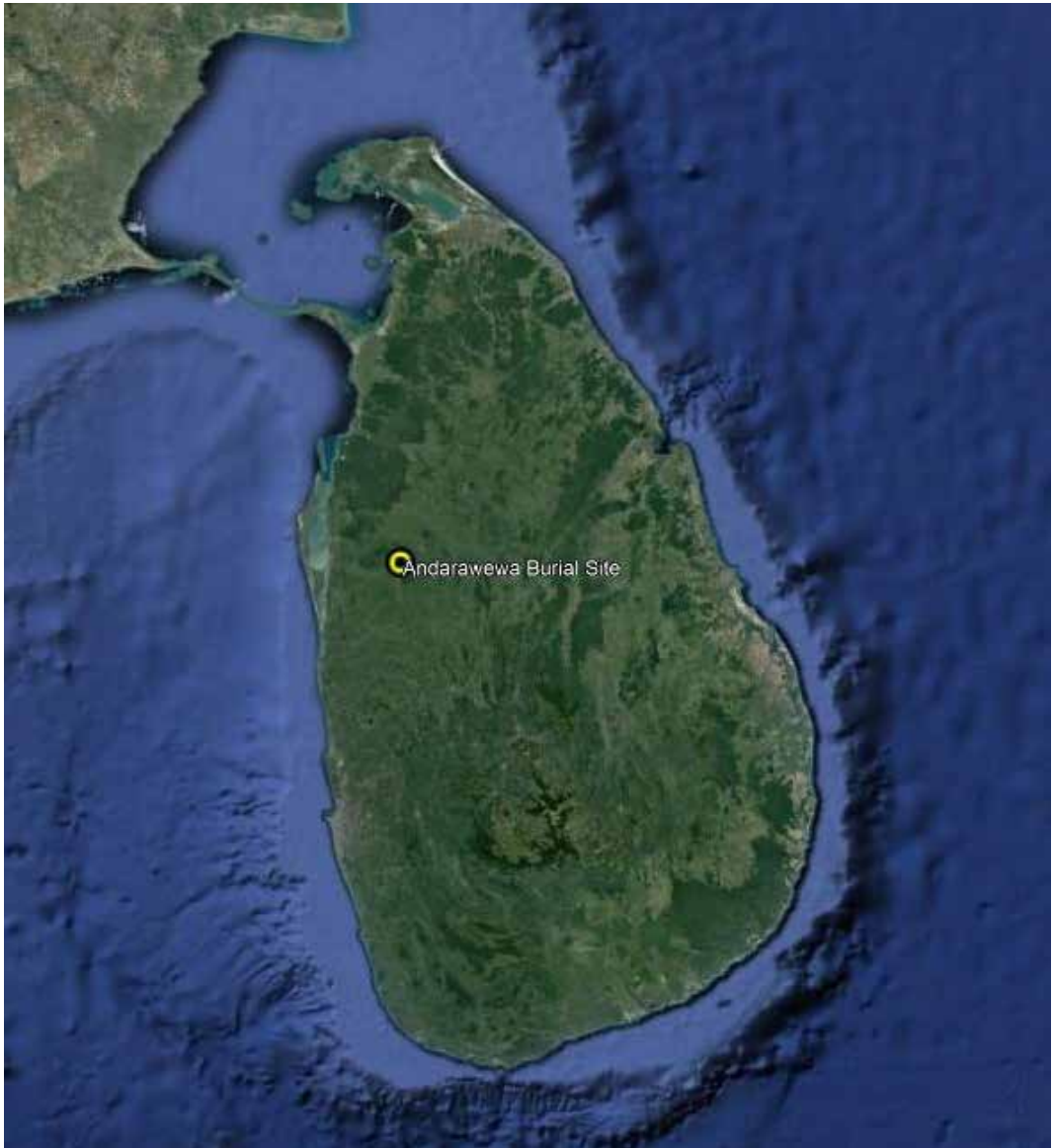
අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් කිහිපයක්

අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ වානේ තලයක්

අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ විදුරු පබළු

අන්දරවැව මෙහෙලිකික සුසානයේ පිහිටීම